

Luumäen kunnan Hyte-kertomus 2022-2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
suunnitelman tavoitteiden toteutuminen
valtuustokaudella 2022-2025

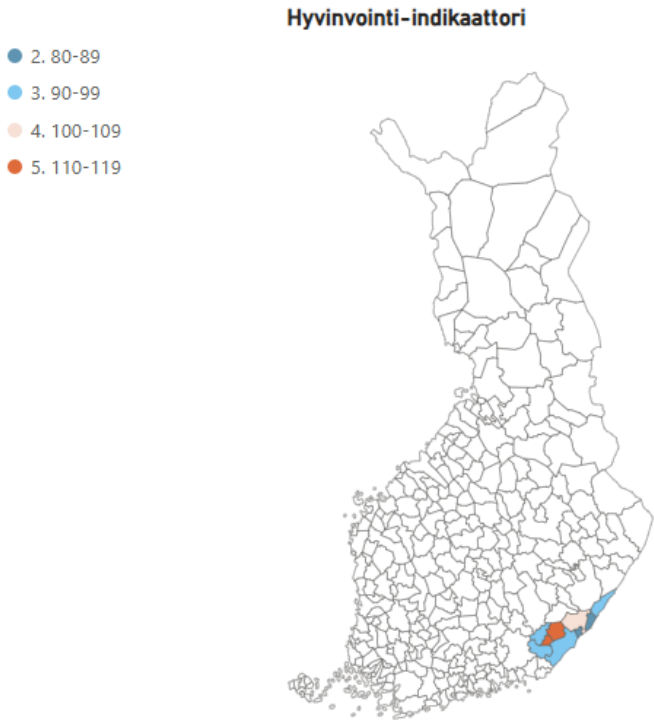
The logo for Luumäki is a purple oval with a white border. Inside the oval, the word "LUUMÄKI" is written in a bold, white, sans-serif font. Below it, the phrase "Kylähyvänen." is written in a white, cursive script font.

LUUMÄKI
Kylähyvänen.

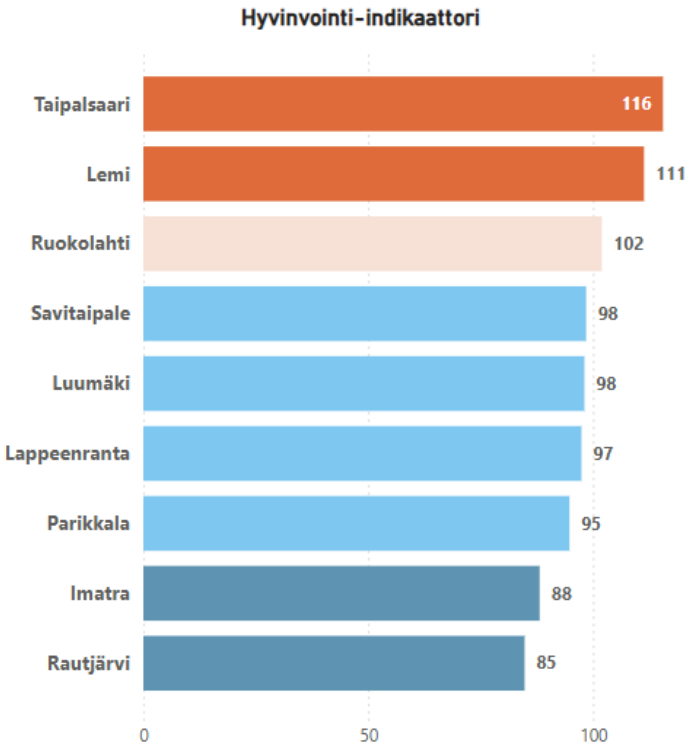
Kuntaliiton Hyvinvointi-indikaattori

Erik Allardtin hyvinvoinnin osa-alueet -jaotteluun perustuvat osa-alueet ovat:

- **Having (elintaso)**
 - Veronalaiset tulot, /1000as
 - Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, %asukkaista
 - Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
 - Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu
 - Ahtaasti asuvat %
 - Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Ind 3219
- **Loving (yhteisyyssuhteet):**
 - Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta Ind 2458 +
 - Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä
 - Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
 - Yhden hengen asutokuntien osuus kaikista asutokunnista
- **Being (itsensä toteuttaminen):**
 - Äänestysaktiivisuus
 - Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
 - Kirjastolainauksen kokonaismäärä

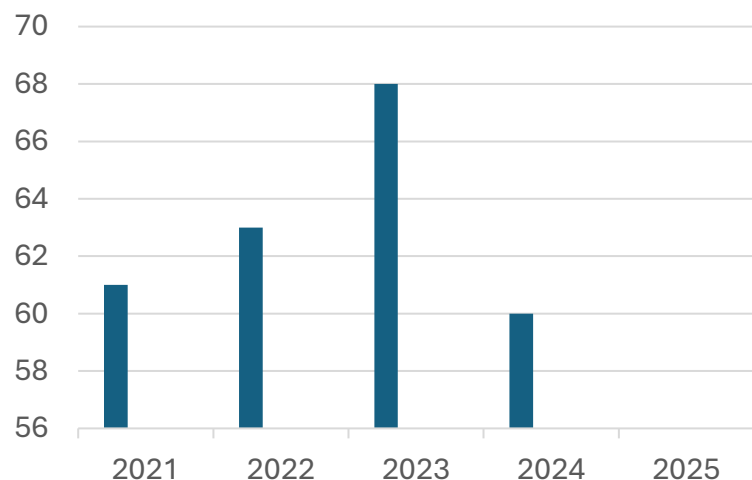

Tilastoissa käytetään viimeistintä saatavilla olevaa kuluvan vuoden aluejakoa.

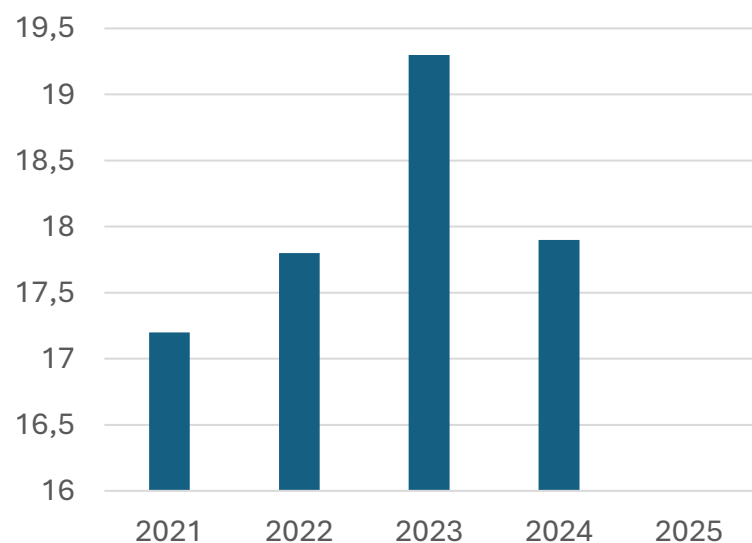

Vuosi	Kunnan nimi	Maakunnan nimi	Hyvinvointialueen nimi	Hyvinvointi-indeksi	Having-indeksi	Loving-indeksi	Being-indeksi
2023	Imatra	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	88	94	85	95
2023	Lappeenranta	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	97	102	93	99
2023	Lemi	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	111	113	112	100
2023	Luumäki	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	98	109	101	85
2023	Parikkala	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	95	105	99	85
2023	Rautjärvi	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	85	89	88	90
2023	Ruokolahti	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	102	110	109	85
2023	Savitaipale	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	98	107	101	88
2023	Taipalsaari	Etelä-Karjala	Etelä-Karjalan hyvinvointialue	116	116	114	104

Hyte-kerroin 2021-2025 (0-100)

Hyte-kerroin € / asukas

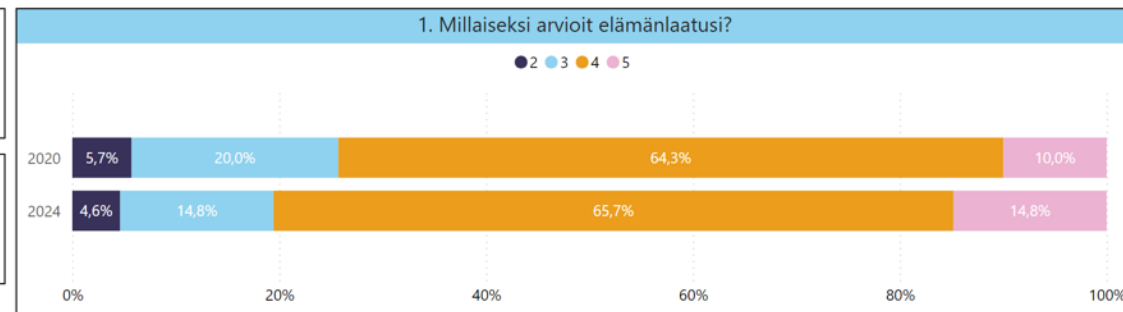
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi..
HYTE-kertoimen indikaattoritiedot ovat tämän asiakirjan lopussa.

Elämänlaatukysely luumäkeläisille v. 2020 ja 2024

1 = Erittäin huonoksi, 2 = Huonoksi, 3 = Ei hyväksi eikä huonoksi, 4 = Hyväksi, 5 = Erittäin hyväksi

Vuosi	Vastaajien määrä
2024	108
2020	70

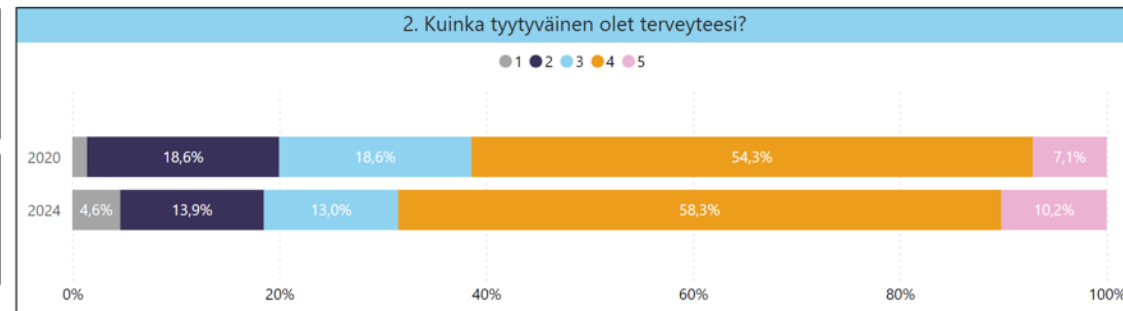
Vuosi	Keskiarvo
2024	3,91
2020	3,79

1 = Erittäin tyytymätön, 2 = Tyytymätön, 3 = Ei tyytyväinen eikä tyytymätön, 4 = Tyytyväinen, 5 = Erittäin tyytyväinen

Vuosi	Vastaajien määrä
2024	108
2020	70

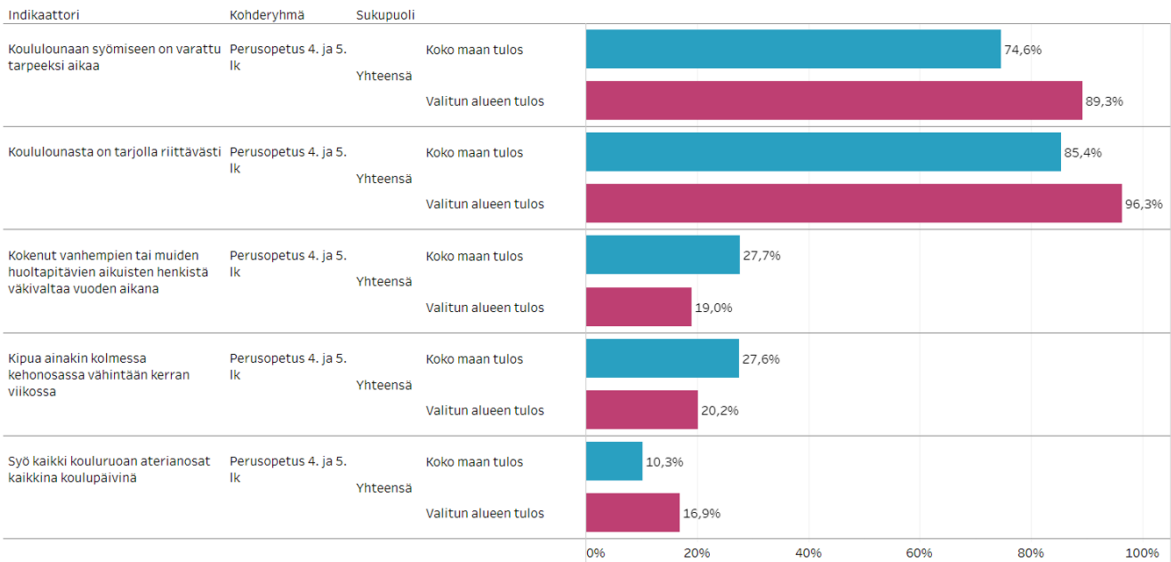
Vuosi	Keskiarvo
2020	3,47
2024	3,56

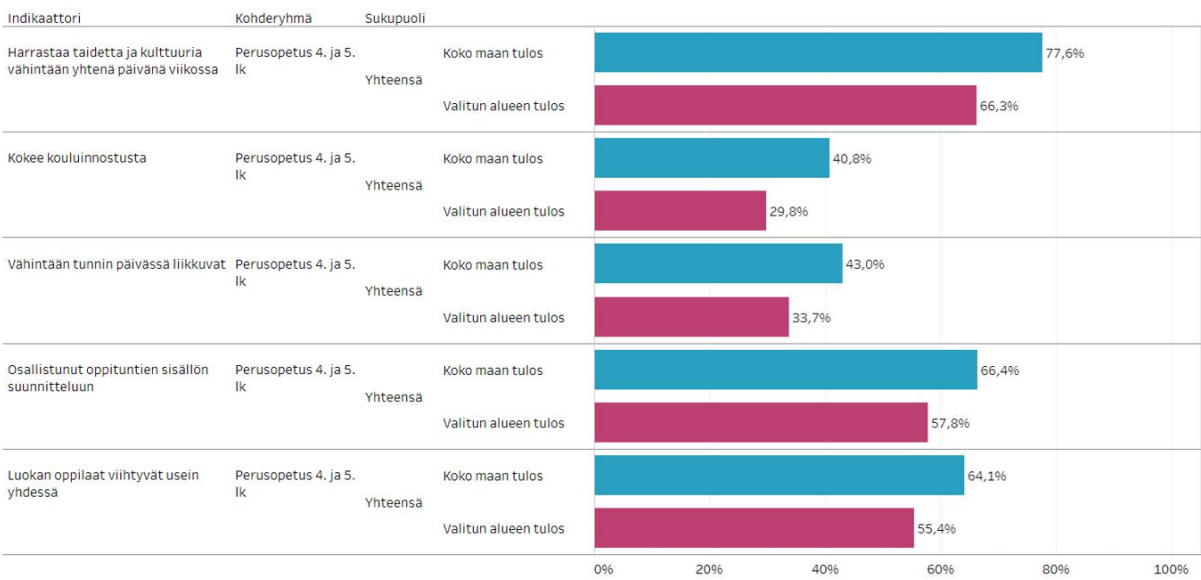
Kysely toteutettiin Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toimesta verkkokyselynä.

Kouluterveyskyselyjen 2021 ja 2023 tuloksista 4.-5. -luokkalaisilla:

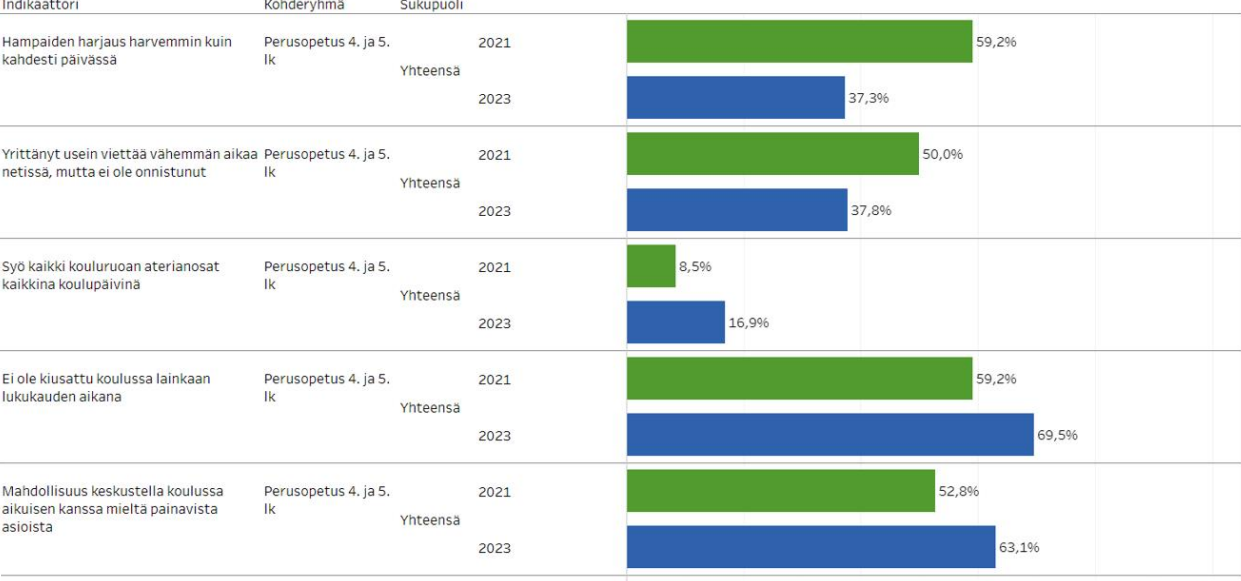
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki v. 2023

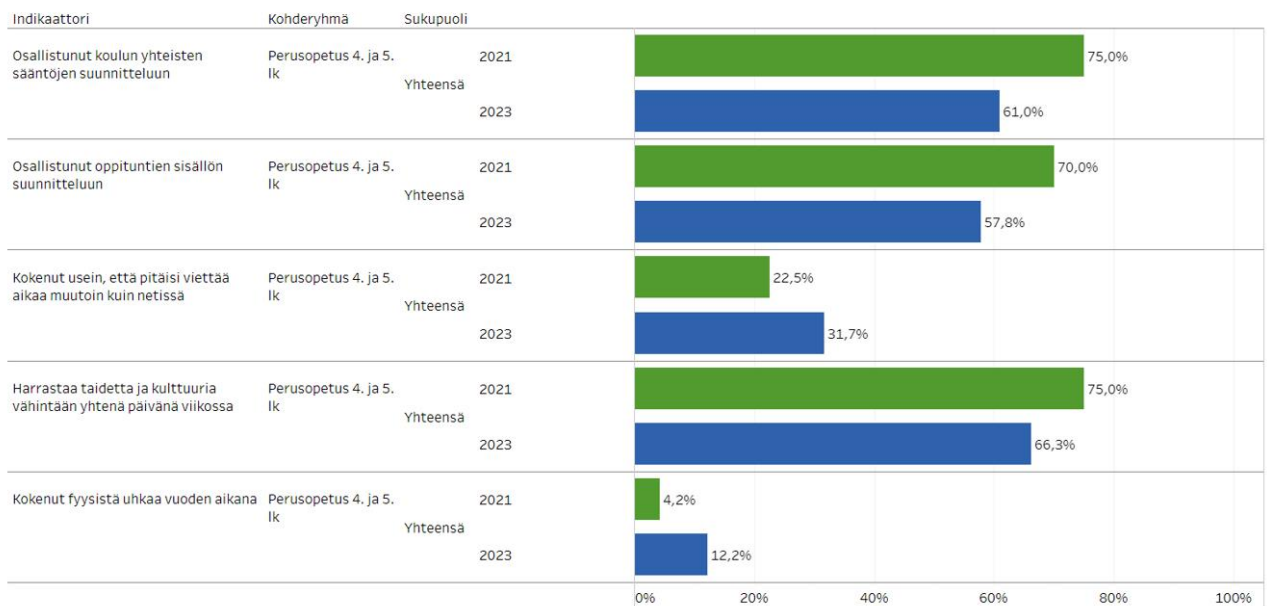
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki v. 2023

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Luumäki

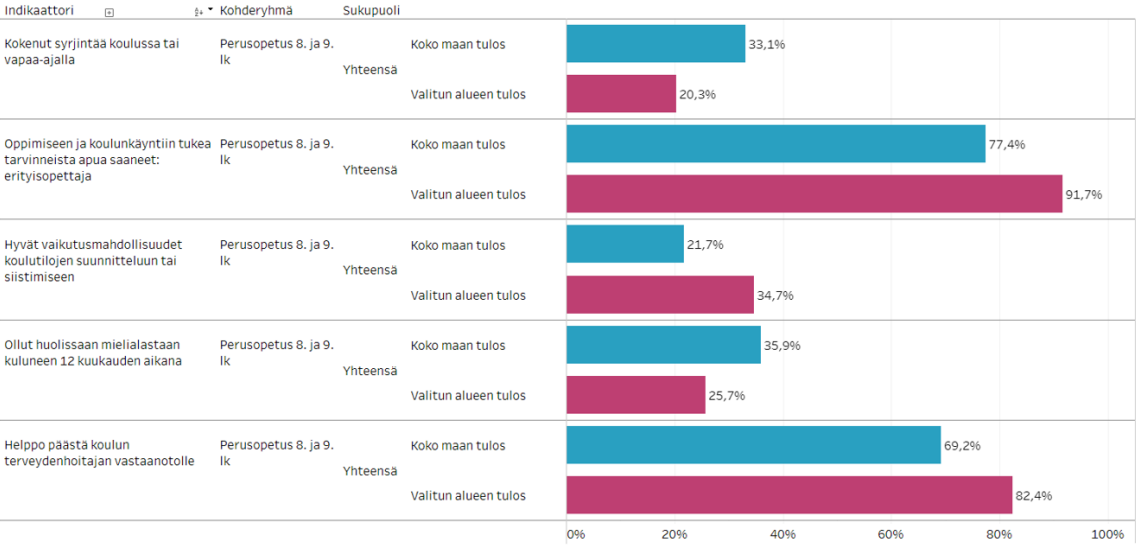

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Luumäki

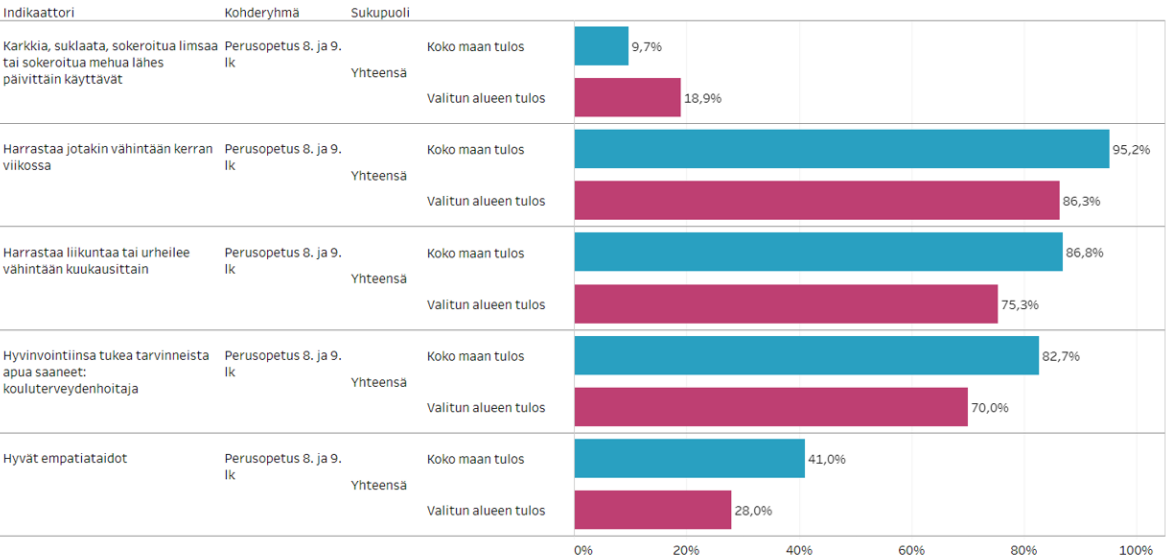

Kouluterveyskyselyjen 2021 ja 2023 tuloksista 8. –luokkalaisilla:

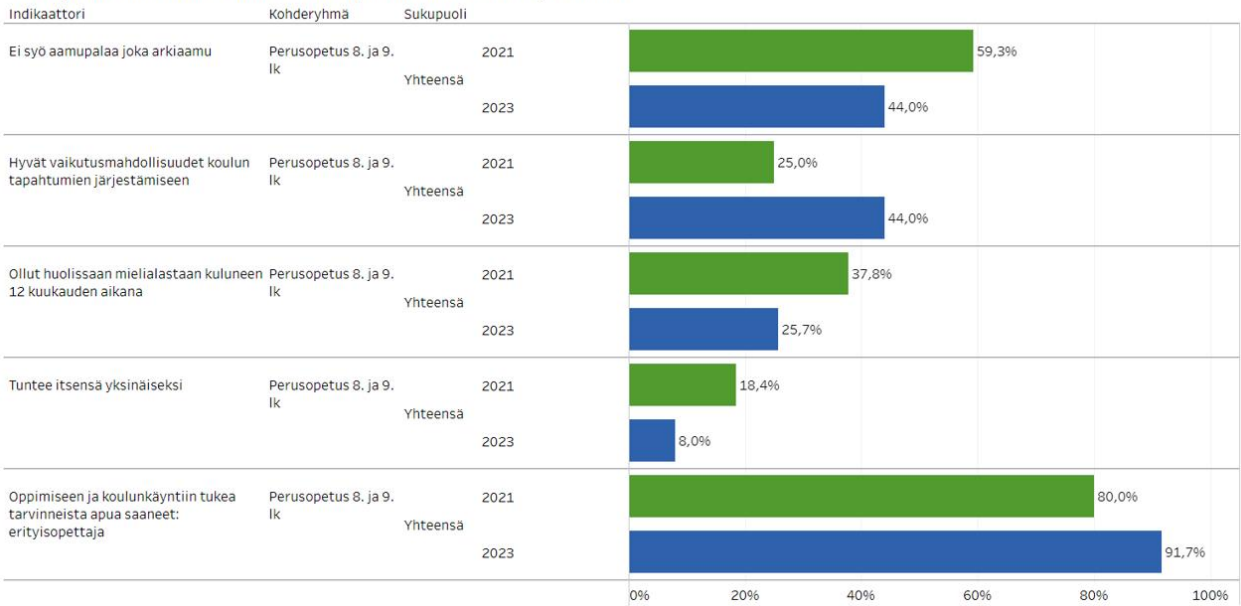
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki

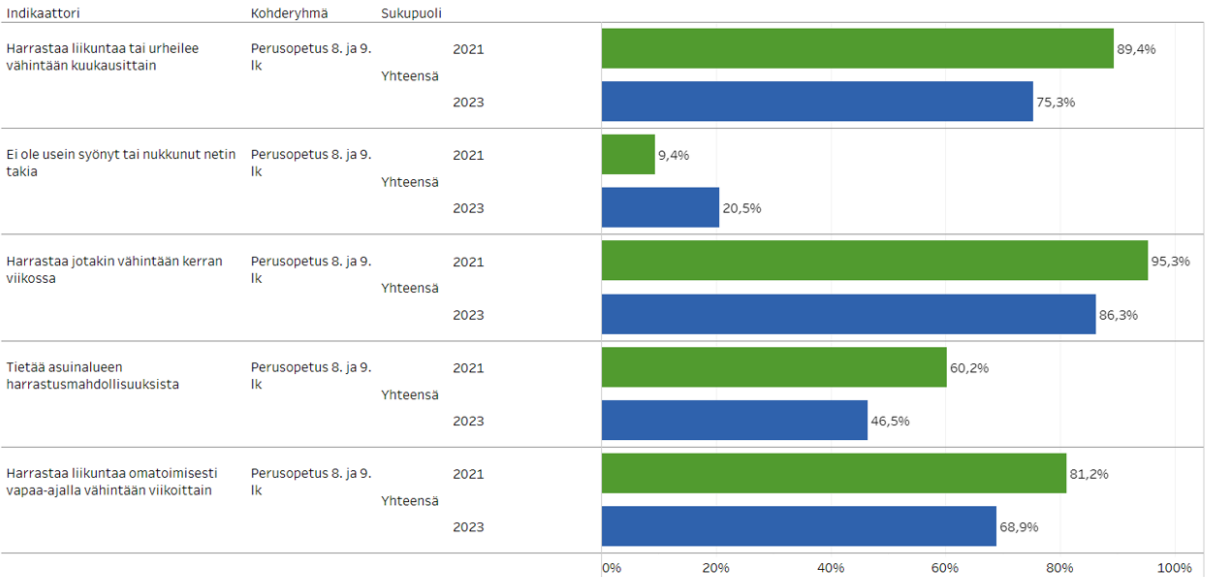
Viisi huolestattuvinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Luumäki

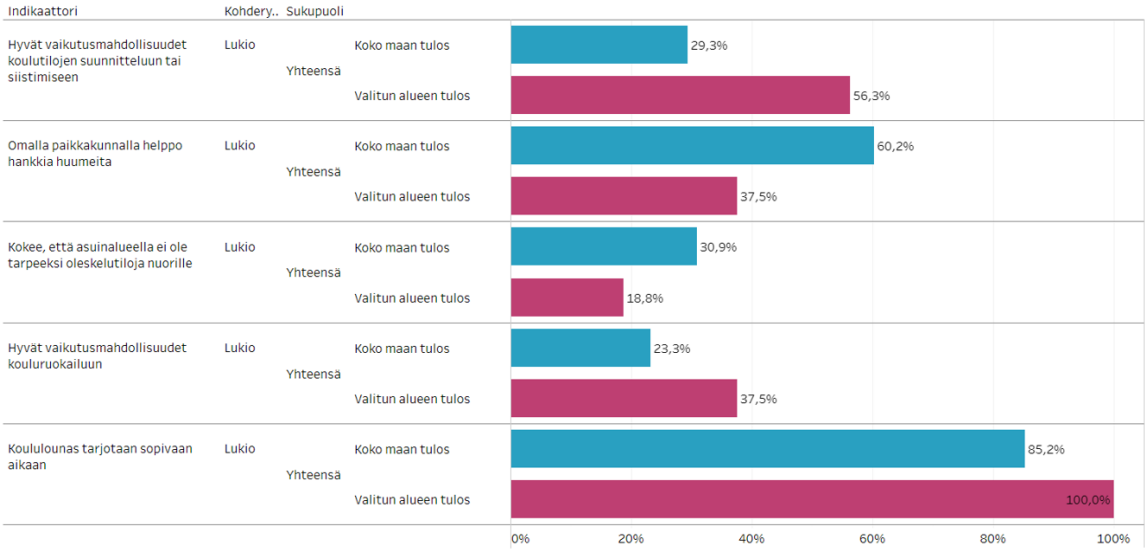

Viisi huolestattuvinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Luumäki

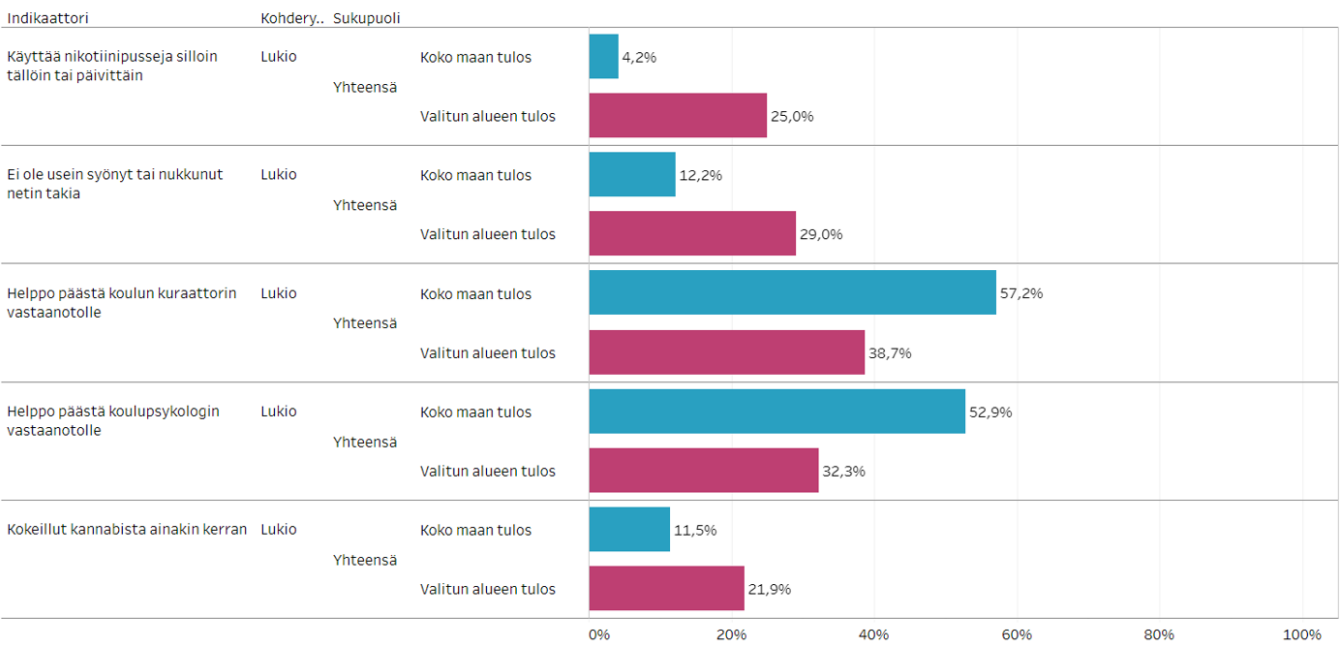
Kouluterveyskyselyn 2023 tuloksista lukiolaisilla:

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki

Lukiolaisille tehtiin kouluterveyskysely ensimmäisen kerran 2023.

Viisi huolestattuvinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen, Luumäki

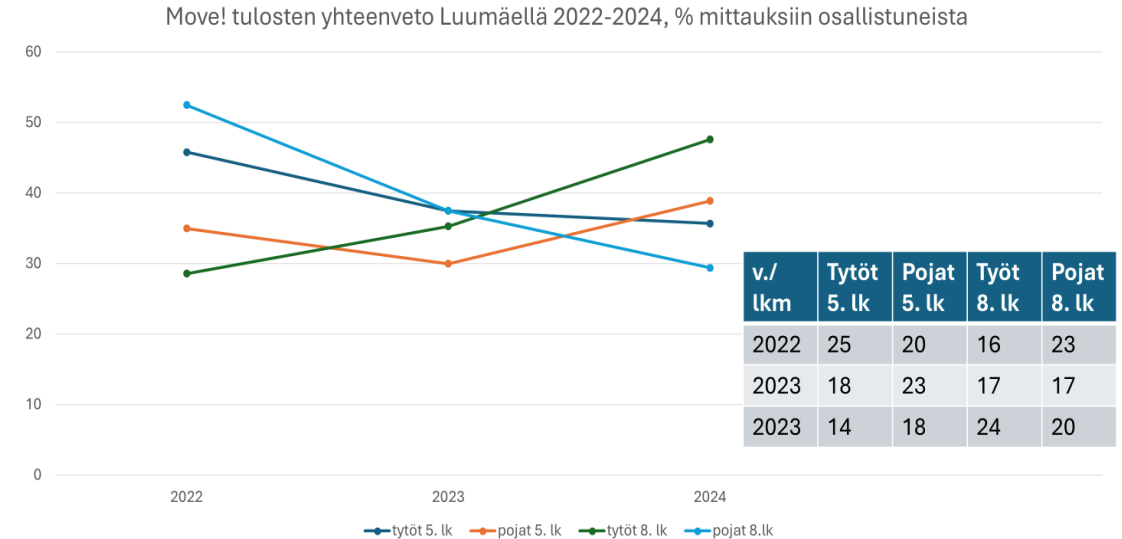

Terveelliset elämäntavat

Toimenpiteitä v. 2022-2025

- Liikkuva varhaiskasvatus
- Liikkuva koulu
 - Liikunnalliset välitunnit yläkoulussa
 - MOVE! –polun rakentaminen 2024-2025
- HSM- Harrastamisen Suomen malli tarjoaa ilmaista kerho-toimintaa Taavetissa ja Kangasvarressa. Yläkoulussa aamujäät syksystä 2023 alkaen.
- Välkäri –toiminta alakouluissa
- Pysytään pystyssä –ryhmät ikäihmisille (xx kpl)
- Ohjatut kuntosalivuorot ikäihmisille (3/vko) ja kunnan työntekijöille (1/vko) sekä miesten ohjattu kuntopiiri.
- Penkkien lisääminen kulkuväylille, penkkilenkki. Kävelyviitoitus Taavettiin.
- Kuntoportaati Taavettiin ja Jurvalaan.
- Jurvalassa Lepolan uimarannan ja pururadan kunnostus.
- Ikäihmisille ravitsemusneuvonnan esitteitä ruokapalvelujen toimittajien kautta sekä järjestöjen tapahtumissa.
- Ruokailun ja ruokakasvatuksen vuosikello kunnan ruokapalveluihin, käyttöön syksyllä 2025.
- Happpy yhteistyössä srk:n kanssa urheilukentällä.
- Avustukset kunnan urheiluseuroille sekä Mäntykodille.
- Ehkäisevä päihdetyö yläkoululla, lukiossa ja nuorisotyössä.
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen kaikessa varhaiskasvatuksesta alkaen.
- Kaiku-kortti käyttöön 2025, Luumäellä mahdollisuus ilmaiseen Taavettihallin vuosikorttiin.

Ne luumäkeläiset lapset/nuoret, joiden mittausulos on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Oppilaalla voi olla vaikeuksia selviytyä väsymättä arkipäivän toiminnoista.

Mielen hyvinvointi. Toimenpiteitä v. 2022-2025

- Positiivinen pedagogiikka ja Huomaa hyvä varhaiskasvatuksessa.
- Varhaiskasvatuksen työntekijöille laaja itsensä johtamisella hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen -koulutuskokonaisuus
- Lapset puheeksi –menetelmän käyttöönotto päiväkodeissa.
- Nepsy –koulutukset varhaiskasvatuksen, koulun ja nuorisotyön työntekijöille.
- Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen Taavetin ala- ja yläkoulussa.
- ProKoulun käyttöönotto esiopetuksessa ja alakouluissa.
- KiVa-koulu toiminta alakouluissa.
- HSM-kerhoissa tarjolla monipuolista tekemistä ilmaiseksi koulupäivän yhteydessä.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen materiaalin luominen yläkouluun.
- Kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin tuki opiskeluhuollossa.
- Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuuripolku ja maakunnallinen Metku-verkostoyhteistyö.
- Hyvän mielen kahvila arjen olohuoneena kerran viikossa vuodesta 2023 alkaen.
- Avustukset kylätoimintaan ja harrastusryhmille sekä Vallikodin asukkaiden virkistystoimintaan.
- Järjestöfoorumit ja yhteistyö yhdistysten kanssa. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma laadittu 2021. Kylätapaamiset.
- Kuntalaisten osallistaminen kyselyillä.
- Jehu Karhun kulttuuripolku –hanke ja muu kirjaston toiminta.
- Työllistämisyksikön toiminta.
- Luumäen kunnasta Perhemyönteinen työyhteisö (MLL).
- Ensimmäinen Ikääntyneiden hyvinvointi-info järjestettiin syksyllä 2024 yhdessä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kanssa. Tapahtuma jatkuu vuosittain.
- Liikenneturvallisuustyö palvelee niin terveellisiä elintapoja kuin mielen hyvinvointiakin. Luumäki palkittiin Kaakkois-Suomen liikenneturvallisimpana kuntana 2023. Kahden vuoden välein järjestettävä arvioinnissa sijoituimme 2025 sijalle 2.

Työllisyyden edistäminen

Toimenpiteitä v. 2022-2025

- Kunnan kesätyöpaikat (20/vuosi) ja kesätyösetelit vuodesta 2023.
- Osaajaverstas
- Työllistämisyksikkö
- Lukion osuuskunta
- Pikkuyrittäjät alakouluissa ja yrityskylä yläkoulussa.
- Kunnan yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa tiivistä. Yhteisiä tapahtumia vuosittain torilla kesän ja joulun avaukset.

Jatketaan kehittämistä keväällä 2025

- Järjestöfoorumia kehitetään kohti liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokousta. Mukaan myös kunnassa toimivat järjestöt.
- Kulttuurihyvinvointisuunnitelma jalkautetaan.
- Työttömien huomioiminen toimintaa suunniteltaessa nykyistä paremmin, esim. alennuksina. Miten vähentää työttömyyttä palkkatukisäännösten muututtua?
- Vaikutusten ennakoarvioinnin aloittaminen päätöksiä valmisteltaessa.
- Täsmennetään, mitä kaikkea tietoa viedään vuositasolla lautakuntatasolle ja valtuustoon asti.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemat nostetaan esille valmisteltaessa uutta kuntastrategiaa.

Indikaattoritiedot (kaikkia lukuja ei vielä saatavilla keväällä 2025)

Luumäen kunta	2021	2022	2023	2024
Hyte-kerroin €/asukas	17,2	17,8	19,3	17,9
Hyte-kerroin 0-100	61	63	68	60
Prosessi-indikaattorit yhteensä	86	72	86	80
Kuntajohto				
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0	0	100	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100	100
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	0	0	100	100

Peruskoulu	Ei tietoja saatavilla koko kunnasta vuosilta 2021-2024.			
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Kouluille tehdään tiedonkeruu joka toinen vuosi. Vuosilta 2019 ja 2023 on saatavilla tietoa Taavetin koulun osalta. Vuosilta 2022 ja 2024 tiedot on saatavilla Taavetin lukion osalta. Kangasvarren koulun osalta tietoja ei ole saatavilla. Tämä vaikuttaa hyte-kertoimeen laskevasti.			
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Keväällä 2025 kouluruokailusuositusta noudatetaan lähes 100 %. Luumäellä ei tarjota maksuttomia välipaloja suosituksen mukaisesti, mutta esim. ruokailun kesto on kaikilla riittävä joustavien toimintatapojen takia. Pitkät liikuntavälitunnit toteutuvat.			
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastukset tehdään säännöllisesti. Oppilaiden poissaoloja seurataan maakunnallisen mallin mukaisesti.			
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa				
Liikunta				
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	100	0	0	0
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100	100
Kulttuuri				
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0	0	0	0

Indikaattoritiedot (kaikkia lukuja ei vielä saatavilla keväällä 2025)

Tulosindikaattorit yhteensä	36	54	50	39
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, 10 000 vastaavan ikäisistä / skaalattu Hyte-kerroinindikaattori		417,9 / 46	560,3 / 70	Ei vielä tietoa / 24
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista/	19,8/ 30	Ei mitattu / 30	24,7 / 50	Ei mitattu / 50
skaalattu Hyte-kerroinindikaattori				
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä / skaalattu Hyte-kerroinindikaattori	7,0/ 31	6,6 / 100	6,6/ 47	Ei merkintää / 54
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä/ skaalattu Hyte-kerroinindikaattori	1,5/ 33	1,5 / 55	1,3 / 49	Ei merkintää / 30
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista/ skaalattu Hyte-kerroinindikaattori	14,3/ 48	ei mitattu / 48	18,2 / 40	Ei merkintää/ 40
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori / skaalattu Hyte-kerroinindikaattori	7,2/ 52	7,1 / 42	7,0 / 43	6,9/ 37